

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, szombat, 1908. október 10.

210. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 22)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.
Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. | Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre 12 kor. | Egy hónapra 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

Ankét a vasárnapi munkaszünetről.

Azoknak a hónapok óta tartó előcsatározások döntő ütközete kezdődött meg tegnap délelőtt 11 órakor a kereskedelemügyi minisztériumban, amelyek jóformán az ország összes iparos, kereskedői és gazdaköreiben már hosszú idő óta izgatott agitációival áiloítottak egymással szembe a munkásokat munkaadóikkal. Különösen a kereskedelmi és ipari alkalmazottak merítették ki az agitáció és szervezkedés összes fegyvereit követeléseik érvényesítése érdekében.

Nincs az országnak olyan kereskedelmi és ipari gócpontja, ahol külön csoportok ne alakultak volna a vasárnapi munkaszünet kivívása érdekében, amelyek egymással is mindenkor fenntartották az érintkezést, úgy, hogy ebben a kérdésben az alkalmazottak ritka egyetértéssel foglaltak állást. A józan tisztviselői kar megmaradt az elérhető határok között és ha bizonyos szociális szélsőségek felé hajló kívánságok hangoztatása az utolsó pillanatig sem szűnt meg, azért egészben véve el lehet mondani, hogy az alkalmazottak ezuttal az objektív kritika által is figyelemre méltatható álláspontra helyezkedtek. És ez erőt is adott felépülésüknek.

Talán éppen a velük szemben álló erőnek felismerése és méltányolása okozta azt, hogy a szőnyegen fekvő fontos kérdés körül a munkaadók is igen nagy készültséggel foglaltak állást. Tulzások és bizonyos retrográk irányok erről az oldalról is bukantak föl, azonban a többség itt is magasabb szempontból bírálta az ügyet.

Az egymással szemben álló érdekeltségek között pedig fontos hivatásuk teljes átérésével mulattak rá a helyes középútra a különböző közgazdasági érdekképviseleti testületek, úgy, hogy e robbanóanyagokkal telt kérdés végleges megoldásához a kereskedelmi kormányának valóban teljesen kimerített anyaga gyűlt össze.

Igy kezdte meg tanácskozásait a vasárnapi munkaszünetről szóló törvénytervezetről az a szakértő társaság, amelynek soraiban helyhez jutott nemzetgazdasági életünk minden tényezőjének képviselője.

Az elnöki széket Sztérényi József kereskedelmi államtitkár foglalta el, ki valóban ura a kérdéssel összefüggő egész nagy elméleti és gyakorlati anyagnak.

Az a beszéd, amelyivel a tanácskozásokat Sztérényi megnyitotta — a maga természetességével, nyílt őszinteségével, különösen pedig azon igazságoknál fogva, amelyeket hirdet, minden figyelemre méltó. Szinte klasszikus tömörséggel mutat rá Sztérényi azokra a feladatokra, amely a kormányra a közgazdasági élet egyensúlyának fentartása körül vár. „Ne feledjük el egy pillanatra sem, hogy a szociálpolitikában hátrafelé menni nem lehet, hanem csakis előre — mondja beszéde végén.

Az ankét tegnap délelőtt 11 órakor a kereskedelmi minisztériumban kezdődött s azon a közgazdasági érdekeltségeken kívül a földművelésügyi, az igazságügyi, belügyi és pénzügyi minisztériumok képviselői is megjelentek.

Hosszabb vita csak a 11. és 18. szakaszoknál volt, amelyeket mint összetartozókat együttesen tárgyaltak.

Sztérényi József államtitkár konstatálja, hogy sem a főnök sem az alkalmazott a hétköznapi kárpótlással nincsenek megelégedve. Felveti, nem volna-e lehetséges a kérdést oly módon megoldani, hogy egészen szigorúan kategorizálnának és nemcsak a főváros és vidék között tennének különbséget, hanem szakmák szerint, nagyobb foglalkozási körök és foglalkozási ágak szerint. Egész más elbírálást igényel a magántisztviselők nagy körét felölelő bank és irodai szolgálat, egészen mást a nagy kereskedelem, vagy a detail üzlet. Lehetne az évszakok szerint való kategorizálást és kompenzálást is behozni. Javasolja, hogy e fölött most függesszék föl a vitát a holnapi napig, amikor reméli, hogy sikerül az alkalmazottak és főnökök képviselői között mindkét fél kívánalmainak méltányos elbírálásával megegyezést teremteni.

Ezután áttértek a következő szakaszok tárgyalására és a vita folyamán egészen a 16-ik §-ig haladtak. A tanácskozást ekkor megszakították és folytatását ma délelőtt 11 órára tűzték ki.

A ma délelőtti folytatólagos tanácskozáson az államtitkár megnyitván az ülést, jelenti, hogy a 11. és 18. §§-ok a tárgyalás anyagából tegnap kikapcsoltattak abban a reményben, hogy erre vonatkozólag az érdekeltség két tényezője között létre fog jönni a megegyezés. Ez a várakozás azonban nem teljesedett be és épp ezért ajánlja, hogy úgy a főnökök, mint az alkalmazottak érdekeltsége 6—6 megbízottak küldjön ki, akikkel ő megkísérelné a megoldást létesíteni. Hiszi, hogy ez sikerrel is fog járni. — Az értekezlet tagjai egyhangulag hozzájárultak az államtitkár indítványához. Több szakmabeli felszólás után az értekezlet megalakította az egyezkedő bizottságot. A Gyáriparosok Szövetsége részéről Hegedűs Loránt, az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés részéről Kunz József, a vidéki kereskedők részéről Korein Dezső, a kamarai titkárok részéről Hoffmann Mihály küldettek ki a bizottságba. Az alkalmazottak képviselői Kreutzer Lipót Árvai Sándor, Kreutzer Béla, Taubner Vilmos, Jászai Samu és Szalánczi Andor. A Bizottság holnap délelőtt fog tanácskozni a kereskedelemügyi minisztériumban Sztérényi József államtitkár elnöklésével. Ezután Ullmann Adolf a munkaadók, Taubner Vilmos pedig az alkalmazottak, nevében mondott köszönetet az elnöklő államtitkárnak a tárgyalások folyamán tanúsított jóindulatáért és az államtitkár köszönő szavaival az értekezlet végét ért.

A közös költségvetés.

A közös miniszterek ma betérjesztették a delegációk elé az 1909. évi közös költségvetést. A tiszta szükséglet főösszege 406,830.098 korona, a határvámjövődék 151,348,529 korona bevételeinek levonása után a kvóta arányában fedezendő 255,501.569 korona, amiből Magyarországra 93,002.571 korona esik. Ezenkívül rendkívüli szükséglet megszavazását kéri a hadügyminiszter az új tábori tüzérségre, a megszállási hitelre és póthiteleket az 1908. évre, amelyekből Magyarországra 9,294.109 korona esik.

A hadügyminiszter válasza: A közös hadügyminiszter egy külön füzetben terjesztette tegnap a delegációk elé szokásos válaszait, a melyek közül kiemeljük a következőket:

Az ezrednyelv.

A Magyarországon (Horvát és Szlavonországok kivételével) kiegészített csapattestek közül a magyar államnyelv érvényre jut, tehát:

37 gyalogezrednél.
6 tábori vadászszázalóalnál,
az összes tábori- és vartüzér-csapattestnél és
az összes huszárezredknél.

A zászló- és cimkérdés.

Az országos bizottság kimondta, hogy a közös hadsereg zászló- és cimkérdése is a magyar közjognak teljesen megfelelő módon szabályozandó. A közös hadügyminiszter utasítatik, hogy a legközelebbi országos bizottságnak a fenti határozat végrehajtásáról jelentést tegyen.

Válasz.

Mivel ez a kérdés önállóan nem szabályozható, hanem ahhoz a monarchia minként állama kormányának megegyezése szükséges, a múlt évben az erre vonatkozó lépések mindkét miniszterelnöknél megtétettek.

Az illető tárgyalások ezideig még nem voltak befejezhetőek.

A magyar nyelv a tengerészetben.

A használhatatlanná vált régi hadihajók helyett építendő négy új hadihajó építési költségeinek második részletét, 16.200.000 koronát az országos bizottság azon feltétellel szavazza meg, ha a magyar államnak az állami nyelvre zászlóra, cimre és a magyar honosok megfelelő számú alkalmazására vonatkozó jogait a közös hadi tengerészetben érvényesülni fognak.

A válasz:

A magyar nyelv oktatása a tisztelt országos bizottság kívánságának megfelelően a tengerészeti akadémiában szélesebb alapra lett fektetve, azonkívül a magyar nyelv, mint államnyelv a hadi tengerészetben a hatóságokkal és személyekkel való érintkezésben éppoly használatos, mint a közös hadseregben.

A cimre- és zászlókérdés szabályozása meg lett indítva.

Magyar állampolgárok a közös haditengerészetben bizonyára a megfelelő számban alkalmazhatnának, ha elegendő pályázó jelentkeznek; arra azonban, hogy még mindig kevés magyar honos pályázzik, a hadügyminisztérium befolyást nem gyakorolhat.

A hadsereg rendes és rendkívüli szükségleteiből 1903 óta Magyarországon szereztek be 32.31 százalékot. A kimutatás utolsó évében 1906-ban a közös haditengerészet 45 milliónyi összes megszavazott költségéből azonban mindössze 6 milliót, tehát alig 13 százalékot használt fel Magyarországon.

Jelenleg 2558 tiszt és 330 hadapród szolgál magyar csapattesteknél, aki osztrák honos. Az összes tisztek közül 25-45 százalék magyar honos, de ezeknek ismét csak 61-88 százaléka beszél tökéletesen magyarul. A hadsereg összes tisztjei közül 33-91 százalék tud a szolgálati igényeknek magyarul. A magyar honos tiszteknek kb. 80 százaléka van magyar csapattestnél elhelyezve. A hadiiskolán 44 a magyar és 79 az osztrák honos hallgató.

A miniszter most rendelte el a magyar nyelvnek a hadi iskolában való kötelező oktatását.

UJDONSÁGOK.

— **A városi képviselőtestület ülése.** A városi képviselőtestület és az állandó bizottság ma folyó hó 9-én Vio Ferenc dr. polgármester elnöklésével ülést tart.

— **A bolgár királynő a Wickenburg grófi párhoz.** Wickenburg István grófnő, ki régóta ismeri Eleonora bolgár királynőt, férjével együtt üdvözlő táviratot küldött Szófiába az új királyi párnak. A táviratra ma Eleonora királynő egy rendkívül szívélyes hangú francia táviratban válaszolt és megköszönte a küldők szerencsekívánatait.

— **A tengerészeti albizottság.** A tegnap megnyílt magyar delegáció tengerészeti albizottság tagjainak a következőket választották meg:

Elnök gróf Batthyány Lajos, előadó gróf Majláth Géza, tagok: Miklós Ödön, Nagy Emil, Okolicsányi László, gróf Thoroczkay Miklós, Tomicsics György, gróf Zichy Ágost, gróf Zichy János.

Ezek közül csak Batthyány Lajos gróf és Zichy Ágost gróf volt fiumei kormányzó és Majláth Géza gróf, volt haditengerészeti tiszttel és tengerészethez.

— **Uj konzulok.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király egy tiszteletbeli alkonzulátusnak Mombasaban (Brit-Kelet-Afrika) leendő felállítását jóváhagyta és Márkus Ottó osztrák állampolgárt az említett városban alkonzullá, Crawfordt Jakab kereskedőt pedig bridgtowni konzullá, mindkettőt fizetés nélkül és a tarifaszertől mentesen szedésének jogával kinevezte.

— **Vaggonhiány az olasz államvasutaknál.** Rómából írja levelezőnk, hogy a vagonhiány különösen Délolaszországban óriási arányokat ölt. A kereskedelmi kamarák napról napra táviratilag sürgetik az államvasutaknál a teherkocsikat, mert az ideiglenes börtérmeinek nem tudnak a termelők pincéikben helyet adni s így a szállított vagy a frissen préselt mustot egyenesen a vasútra szállítják a vevők részére, a vagonhiány miatt a szőlőtermelők szenvednek.

— **A tengerészek biztosítása.** A munkásbiztosítási törvény élebeléptetésekor „A Tengerpart” külön cikkben hívta fel a kormány figyelmét arra, hogy az új törvényben a tengerészek biztosításáról teljesen megfeledeztek. Maguk a tengerészek is memorandummal fordultak erre a kormányhoz a tengerészbiztosítási intézmény megteremtése végett. Mint most értesülünk a kereskedelmi minisztérium hajózási osztályában már serényen dolgoznak a tengerészbiztosítási törvényen.

A fiumei cégjegyzékből.

— **A Fiumei Kereskedelmi bank részvénytársaság.** Dr. Gaál Tibor igazgató töröltetett.

— **Fiumei cacao és csokoládégyár részvénytársaság.** A felszámolás és Ehrlich Emil, Goldmann Jonatán, Szűcs Géza, Galla Ignác és Montet H. felszámoló bejegyeztettek.

— **Kereskedelmi részvénytársaság.** Sachs Henrik, Busche Alfonz, Krisper József, Kankovszky Ferenc, Schwarz Adolf és Virág Henrik igazgatók bejegyeztettek.

— **Società fiumana in azioni per la conduzione del caffè Fiume.** A felszámolás és Pasquali Péter, Ricobelli Lajos, Rade Tódor, Rocca Antal és Rizzi Péter felszámoló bejegyeztettek.

— **A Horvát kereskedelmi részvénytársaság (Zágráb)** október 10-én rendkívüli közgyűlést tart a felszámolás kimondása tárgyában. Az üzletet 1895-ben 60.000 koronával kezdték és 1898-nan további 60.000 koronával emelték a tőkét. Ugyanabban az évben

megint 80.000 koronára volt szükségük, amit szintén új részvénykibocsátás útján fedeztek. Így 200.000 korona volt a tőke, amelyet tavaly a veszteségek pótlására felére szállítottak le.

— **A Fiumei kávépörkölt részvénytársaság felszámolás alatt,** most fejezte be felszámolását. 1907. évi vagyongkimutatása szerint a 140.000 K. alaptőke mellett a részvényeseknek 128.100 K. fizettek vissza, úgy, hogy a részvényesek mindössze 11.900 koronát veszítettek az alaptőkeből.

— **Kalandos fiu.** A rendőrség tegnap egy Müller Mihály nevű bonyhádi illetőségű 14 éves tanulót fogott el. A fiu, akinél semmiféle okmány nincs, Amerikába akart szökni. A rendőr bevitte a fiút a rendőrségre, ahol 10 koronát és egy forgópisztolyt találtak nála. A rendőrség a fiút fogvatartotta.

— **A kikötőből. Október 9. Érkezett:** „Dandolo” olasz gőzös Triesztből üresen; „Flavian” angol gőzös Liverpoolból 130 tonna vegy s áruval és 250 tonna kőszénrel. Indult: „Istria” osztrák gőzös Triesztbe üresen; „Duro” angol gőzös Londonba 200 tonna liszttel, 130 tonna vegyes áruval és 60 tonna fával.

— **A laibachi tanács — a tüntetőkért.** A legutóbbi laibachi zavargások alkalmával történt kihágások tudvalevőleg jelentékeny anyagi kárt is okoztak a német lakosságnak. Ezzel van összefüggésben a laibachi község-tanács tegnapi határozata, amely szerint Laibach városa önmagától megtéríti teljes egészében a hivatalosan megállapított kárt, ami a tüntetések alkalmával magántulajdonban történt. A derék kupaktanács erre a gavallérságra azonban csak az esetben hajlandó, ha Cilli, Pettau és Marburg városok, ahol szintén zavargások voltak, hasonló kártérítésre kötelezik magukat az ott okozott károk tekintetében. A laibachi község-tanácsnak ez a határozata minden tekintetben figyelemreméltó. Kiténik abból, hogy a város vezetősége azonosítja magát a fanatikus lakossággal és azzal, hogy a zavargók anyagi felelősségét magára vállalja, színe erkölcsi bizonyítványt állít ki a tüntetőknek; sőt buzdítja őket további „munkára.” De a szlovén hazafiakból álló képviselőtestület nem elégszik meg a példaadással, hanem a többi szlovén érzelmi várost is hasonló eljárásra akarja készíteni. Ilyen viszonyok mellett az osztrák miniszterelnök igazán nehéz feladatra vállalkozott, amikor a németeket és szlovákokat ki akarja békíteni Ausztriában.

— **Dr. Pajor szanatóriuma.** A fővárosnak a Nemzeti Múzeum és egyetem klinikák táján elterülő csendes, előkelő negyedében, a Vas utca 17. szám alatt egy új, palotaszertű épület emelkedik ki a szomszédos házcsoporthoz. A nagyközönség és az orvosi szak minden művelőjének egy régi óhaja teljesül, mely mindeddig élenk hiányát érezte egy központi fekvésű, modern, előkelő gyógyintézetnek a fővárosban.

A modern szanatóriumi építkezés minden vivmánya összhangban áll itt a legtökéletesebb gyógyászati és segédeszközökkel. Belépéskor egy barátságos, de impozáns csarnok fogadja az érkezőt, melynek üvegterete a legharmonikusabb színű díszüvegessé pompázik. Az alagsor és földszint magában foglalja a gyógyeszközök végnélküli sorát: elektromosság, Röntgen, fény, villany, szénsavas, gyógyszeres fürdők, gépgyógyászat impozáns vizgyógyterem minden elképzelhető gyógyeljárásokkal, stb.: a pneumatikus és inhaláló szobában látunk egy vastornyót, diszes inhaláló fülkét és asztalokat, melyek Reichenhall és Ems gyógytényezőit itt a fővárosban teszik megközelíthetővé. Póstyén csodás iszapja is itt talál alkalmazást külön gyógyhelyiségekben.

Földalatti gépezetek látják el a ház minden szobáját fűtéssel és meleg vízzel, az inhalatóriumot friss levegővel, a hűtőhelyiségeket hideg levegővel és az egész ház részére való porszívókkal. Mindhárom emeleten vannak betegszobák, összesen 70, melyek tágasak és világosak, virágdíszítéses erkélyekkel, csinnal és tisztántarthatásra legnagyobb figyelemmel berendezve. Tágas csarnokok, széles folyosók, ebédlő, társalgó a szórakozás és társas érintkezés céljaira kényelemmel és izléssel berendezve.

Az épület tetején elterülő 400 négyszög-méternyi lapos terrasz szolgál a nap és légfürdők céljaira, a falakon vízcsapok és zuha-

nyok, a betegek liften jutnak ide, esetleg ágyastul, a budai hegyekre s Budapest háztengeréire nyíló impozáns kilátást az üdülő sétálók is élvezhetik.

A szanatórium minden orvosnak egyformán áll rendelkezésre: a betegek joga orvosokat szabadon választani, kiket úgy a diagnosztikus segédeszközök valamint a szanatórium gazdag gyógyító berendezése egyformán mozgató.

A diätetikai osztály külön konyhája lehetővé teszi az anyagszere bántalmak helyes kezelését, a cukorbetegség gyógyítását, soványító és hizlaló kurák pontos kivitelét. Kimerült, ingerlékeny idegzetűek itt nyugalmat és edzést, belső betegek a legmegfelelőbb eredményes gyógykezelést lelik. Bőrbetegek kezelésére a külön fürdők sokfélesége, a vizágyas szoba és speciális gyógymódok szolgálnak. A sebészet és nőgyógyászat impozáns műtőhelyiségei és egyéb berendezései révén, itt méltó otthon talált.

Budapest ezen új szanatóriuma, mely a Vas utca 17. sz. a. Dr. Hüttl Dezső műépítész tervei szerint épült, méltán versenyezhet a külföld legelőkelőbb hasonló intézeteivel. Megnyitása a legközelebbi napokban lesz.

— **Tanfolyam analfabéták számára.** A helybeli szociáldemokrata párt a közelgő választási reformra való tekintettel szintén tanfolyamot nyit párthivei számára az írás és olvasás elsajátítására. A tanítással Ricotti Arrigo városi tanítót bízták meg, kinek a jelentkezők nagy számára való tekintettel több intelligens munkás segíteni fog.

Az egész választói reformnak tehát így módon az analfabéták lényeges apadása lesz az egyedüli haszna.

Távirat ◀ Telefon.

A száva hidjainak megszállása.

ZÁGRÁB, okt. 9. A Száva mentén valamennyi hidat *katonai különítmények szállták meg.* A zágrábi hídnál egy hadnagy harminc emberrel foglalt állást. A zágrábi tartalékos tisztek azt az utasítást kapták, hogy további intézkedésig a városban kötelesek maradni.

Monitorok Belgrád felé.

BUDAPEST, okt. 9. Ma délután fél négy órakor a „Körös”, „Szamos”, „Bodrogh” és „Lajta” dunai monitorok teljes hadi felszereléssel Zimony felé indultak.

Csendőrökkel fogadott zimonyi utasok.

ZÁGRÁB, okt. 9. A ma délután ideérkezett zimonyi gyorsvonatot csendőrség és zágráb városi rendőrség várta a pályaudvaron. Az összes utasokat igazolásra szólították fel. Az utlevelek megvizsgálása teljes két óráig tartott s csak azután bocsátották az utasokat szabadon. Az intézkedés oka állítólag az, hogy a zimony—zágrábi vasutvonalat a nagyszerbek fel akarják robbantani, hogy a zágrábi hadtest Belgrád felé való indítását megakadályozzák.

A délután folyamán több chifre-es távirat ment Bécsbe a hadügyminisztériumhoz.

A horvátok nagy étvágya.

BUDAPEST, okt. 9. Az osztrák delegáció Budapesten időző szláv nemzetiségű tagjai, a magyar delegáció horvát tagjai, a boszniai horvátok és szerbek kiküldöttéi Budapesten a Royal-szállóban értekezletet tartottak. Az értekezlet zokon vette, hogy az annexióról szóló kéziratok egy szóval sem érintik Horvátországot. Követelik az egybegyűlék, hogy Bosznia és Hercegovina Horvátországhoz csatoltassék.

Horvát küldöttség a királyhoz.

BUDAPEST, okt. 9. A Budapesten időző délszláv delegátusok elhatározták, hogy a bosnyák vezető férfiakkal együtt egy monstre küldöttséget fognak a királyhoz vezetni, mely Bosznia-Hercegovinának Horvátországhoz való csatolását fogja kérni.

Tüntetések Belgrádban.

BELGRAD, okt. 9. Az osztrák-magyar követtséghez vezető utcát teljesen elzárják, mivel a követtségi palota elleni merénylőtől tartanak. A tegnap esti tüntetések alkalmával először kellett a katonaság segítségét igénybe venni a

fékezhetetlen tömeg ellen.

A királyi palota előtt óriási tömeg gyűlt össze, mely minden áron látni akarta a királyt. Végre a király és a trónörökös a nép üdvölgésai között megjelent az erkélyen. A király a következő szavakat intézte a tömeghez: „Testvérek! Mélyen meg vagyok hatva az ovációktól. Legyetek meggyőződve, hogy én és kormányom fogjuk tudni kötelességünket. Most arra kérlek benneteket, hogy oszlojtok nyugodtan szét. A nép lelkes „zsivio“ kiáltásokkal fogadta a király szavait s miután ez az erkélytől visszavonult, nyugodtan szétoszlott.

Szerbia bandákat szervez.

BELGRÁD, okt. 9. A szenvedélyek nem csillapodnak. A skupstina elnöke, Ljuba Jovanovics a Rosticar-vendégfogadóban beszédet tartott a tömeghez s felszólította, hogy ragadjon fegyvert mindenki s iratkozzék be mindenki az ezredékbe.

— *Ha nem tudánk fegyverrel győzni, majd bombákhoz fogunk nyulni.*

Balajkovics külügyminiszteri osztályfőnök elnöklété alatt tegnap tanácskozás volt a hadügyminisztérium képviselőivel s a macedón-boszniai bizottság Stefanovics tábornok elnöklété alatt szintén ülést tartott s elhatározta, hogy sürgősen hozzálát a bandák alakításához s azokkal fel fogja lázítani Boszniát. Ezen az ülésen több macedón bandavezér s köztük a leghírhedtebb Popolovics is megjelent. Az a terv, hogy a bandák betörnek Sabácba és Zwornikba a Drinán át.

A montenegrói skupstina.

CETINJE, okt. 9. Nikita fejedelem a montenegrói skupstinát rendkívüli ülésre hívta egybe.

Hírek Konstantinápolyból.

KONSTANTINÁPOLY, okt. 9. Megbízható forrásból eredő hírek szerint ma meg fog jelezni a szultán egy „irádé“-je mely az első, második és harmadik hadtest mozgósítását elrendeli.

Tegnap egy bolgár hajót, mely bolgár királyi lobogóval árbócán át akart haladni a Bosporuson, két ágyulóvésszel kényszerítették a visszatérésre.

KONSTANTINÁPOLY, okt. 9. A kikötőparancsnokság megcáfolja a bolgár hajóra tett ágyulóvéssről s óló hírt.

Bojkott az osztrák-magyar áru ellen.

KONSTANTINÁPOLY, okt. 9. A helybeli lapok közlése szerint megalakult egy szindikátus török, görög és örmény kereskedők között, mely elhatározta az osztrák és magyar származású áruk bojkottját. Még az utban levő árukat is azonnal táviratilag lerendelik.

Anglia Bosznia annexiója ellen.

LONDON, okt. 8. A külügyi hivatal tegnap adta át az osztrák-magyar nagykövetnek az angol kormány választ, melyben kijelenti, hogy nem veheti tudomásul a berlini szerződés semminemű megsértését, míg a többi hatalmakkal e tekintetben érintkezett.

Kréta önállósága.

ATHÉN, okt. 9. A kréti vámhivatalok ma a görög vámtarifát léptették életbe. A sziget minden részéből üdvözlő sürgönyöket küldenek a görög királynak. Az összes hivatalnokok letették a görög kormány iránti hűség esküt.

Hivatalos cáfolat.

BUDAPEST, okt. 9. A „Bud. Tid.“ cáfolja a lapok ama híreit, hogy Belgrádban az osztrák és magyar állampolgárok vagyona, épsége veszélyeztetve volna s ama szerb forrásból származó híreszteléseket, hogy a boszniai szerbek felkelésre készülnek.

A vezérkari főnök Budapesten.

BUDAPEST, okt. 9. Köztendörfi Konrád altábornagy, vezérkari főnök tegnap este Budapestre érkezett és ma Schönaich hadügyminiszterrel és Montecuccoli tengernaggyal tárgyalt. A vezérkari főnök még ma visszautazik Bécsbe.

Egy választás utóhangjai.

BUDAPEST, okt. 9. Az 1906-iki szegvári választás alkalmával Csizmadia János egy szegvári lapban sértő kifejezésekkel illette Mezői Vilmos országgyűlési képviselőt. A bíróság ezért Csizmadia 3 rendbeli becsületsértés miatt ma 180 korona pénzbüntetésre ítélte.

Az osztrák külügyi albizottság ülése.

BUDAPEST, okt. 9. Az osztrák delegáció külügyi albizottságának mai ülésében Axmann keresztényszociálista köszönetet mondott a külügyminiszternek Bosznia anexiójaért s azért, hogy a császári kéziratokban az államegység (I) ki van domborítva. Tiltakozik egyes külföldi lapok ama támadásai ellen, hogy a monarchia alattomos politikát folytat. Baernreiter delegátus konstatálja, hogy az annexió a berlini szerződés szellemében történt, és a szandzsák kiürítését kellett volna későbbre kitolni.

Nagy szociálista tüntetések.

Revolverharc rendőrök és munkások között.

BUDAPEST, okt. 9. A tegnap estére tervezett szociálista népgyűlések betiltása folytán a főváros lakossága nagy tüntetésekre volt elkészülve. A kávéházak redőnyei mindenütt levoitak eresztve és a több utvonalatok rendőrség szállta meg. Este 9 órakor több száz szociálista zár sorokban az Andrassy utra vonult, ahol rendőrség állta el útjukat. A szociálisták erre körülbelül harminc revolverlővést tettek a rendőrökre, akik körjelt adtak s azután szintén revolver lövésekkel védekeztek. Néhány munkás megsebesült s a többi sikerül a rendőrségnek szétkergetni.

BUDAPEST, okt. 9. A rendőrség megállapította, hogy a szociálisták több mint 50 revolverlővést tettek. Három közrendőr és egy rendőrfelügyelő megsebesült. Az utóbbit átlőtt karral vitték a kórházba. Több lö is elpusztult a lövésektől. Egy rendőrtiszt lovával együtt elbukott és az utána vágatók megsebesítették a fején. A szociálisták nemcsak revolverekkel, hanem vasdorongokkal és kövekkel is támadtak.

BUDAPEST, okt. 9. A tegnapi tüntetés folyamán ma délelőtt a rendőrség kihallgatta Vantus Károly, Vágó Béla, Taresay Lajos és Faragó Dezső szakszervezeti titkárokat, kiket valószínűleg gyilkosságra való felbujtás miatt fognak letartóztatni. Ez esetben a letartóztatás következményeképpen újabb tüntetések várhatók a munkások részéről.

Tilos a fegyverviselés Budapesten.

BUDAPEST, okt. Boda Dezső dr. budapesti rendőrfőnök a szociálisták ismételt revolver támadásai miatt eltiltotta a fővárosban a fegyverviselést. A tilalom ellen vétők 5 napi elzárással vagy 100 korona pénzbüntetéssel sújtattak.

Kardosok pöre.

BUDAPEST, okt. 9. A Kardos testvérek bűnpörében a vádlottak kihallgatását befejezték.

Korai tél.

MAGYAR-KANIZSA, okt. 9. Itt az egész környéken az éjjel erős fagy és dér volt.

Minden a kihordás vagy szétküldés körül felmerülő panaszt levelezőlap vagy telefon útján szíveskedjenek nekünk bejelenteni.

VELENCE

HOTEL MODERNE MANIN

A Márkustér közvetlen közelében minden kényelemmel berendezett 120 szobával, lifttel, villanyvilágítással és fürdővel mérsékelt áron.

Gambrinus-étterem polgári árakkal

A Kőbányai Polgári Serfözde kiváló minőségű söreinek kimérése.

A Velencét látogató magyar közönség kedvenc találkozó helye.

Elsőrendű fehérmű uri és női

divatkülönlegességek

igen mérsékelt árak mellett kizárólag csak

VUJA M. cégnél Fiume Via Adamich.

Tessék erről, próbavásárlással meggyőződni!

„DE LA VILLE“ SZÁLLODA, KÁVÉHAZ ÉS ÉTTEREM FIUME, DEAK-KORZÓ.

Naponta a hírneves

BARCZA JENŐ

kaposvári cigányprimás zenekarának hangversenye.

Az átutazó és a helybeli magyarság legnagyobb és legkedveltebb találkozó helye.

TULAJDONOS:

SZENTGYÖRGYI FERENC.

A hölgyközönség figyelmébe!

Értesitem Fiume és környékének úri hölgyközönségét, hogy bécsi bevásárlásomról hazaérkeztem s a legújabb modellekkel és formákkal rendelkezem. Izléses átalakítások is olcsón teljesítenek.

WEISS FANNY

Női kalap divatterme
FIUME, Via Andrassy 13 II. emelet.

Jó magyar házikoszt

kapható Fiume Via Germánia 11.
III. emelet O. E.

Irodai, raktárnoki vagy

külszolgálati alkalmazást keres középszkolai képzettséggel és hosszú gyakorlattal bíró intelligens férfiú. Cim a kiadóba.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Esténként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órakor.

Végeladás.

A felszámolás alatt levő Fiumei Butorgyár Részv. Társ. (Via Macello 6) mindennemű szalon-irodai s kávéházi széket s egyéb butorberendezéseket mélyen leszállított áron ad el.

NOXIN

Minden jobb üzletben kapható.

Hochsinger Testvérek Budapest

VELENCZE
BONVECCHIATI

szálló és étterem a Szt. Márktér közelében.

Uj épület minden kívánt kényelemmel.

Szobák 2¹/₂-3 lirától feljebb.

Teljes penzió 9 lira.

Az étteremben kitünő konyha mérsékelt áron étlap szerint.

Tulajdonosok:
Fratelli Scattola.

VELENCE

Hôtel Royal Danieli. Elsőrangú ház a Riva Schiavonin. Teljesen újalakítva, új fürdő- és toilette-helyiségekkel s remek csarnokkal. Vasuti jegyelárúító és podgyászszállító iroda a házban.

Grand Hôtel. A Canal Grande legszebb részében, nagy terrasszal, 250 szobával, 30 teremmel, toilette- s fürdő-helyiségekkel. A régi ve'encei paloták pazar fényével egyesíti a legmodernebb kényelmet. Kitünő francia konyha.

Hôtel Regina (Rome et Suisse). Gyönyörű fekvéssel, terrasszal, téli kerttel, olvasó és dohányzó termekkel, a melyek mind a Canal Grandera tekintenek. — Felhuzó. — Villanyvilágítás s gőzfűtés minden szobában. Teljesen újalakítva. — Mérsékelt árak. —

Viktoria szálló. Központi fekvéssel, 2 pernyire a Szt. Márk tértől. 200 szoba. — Olvasó s dohányzó termek. — Felhuzó. — Gőzfűtés s villanyvilágítás. — Elsőrendű étterem. — Igen mérsékelt árak. — Omnibus az állomásnál.

Beaurivage szálló és penzió. A Riva Schiavoni a Doge palota mellett. Teljesen ujonnan felszerelve és hosszú tartózkodásokra minden kényelemmel ellátva. — Mérsékelt árak. —

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak
részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) **FIUMEI FÖRAKTÁRA.**

Iroda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 22.
Jéggvár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ
DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládában érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitünő sörön kívül állandóan raktáron van kiviteli és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl-es hordókban és 50 fél literes palackot tartalmazó eredeti ládában.

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fűszer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-tér 6.

Hirdessen „A TENGERPART” napilapban!

„A Tengerpart” ötödik éve áll fenn és oly elterjedésnek örvend, a milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

➔ **„A TENGERPART” minden hirdetése eredménynyel jár.** ➔

Kiadóhivatal: Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart” független és szókimondó irányával szerezte meg népszerűségét és olvasottságát.

Kérjen bérmentve árlapot s mintákat a vadászatra, erdőbe és turisztikára legalkalmasabb stájer

férfi-női lodenszövetből

és valamennyi, férfi- és fiuruhához, felöltőhöz és ulsterhoz való divatszövetből a legolcsóbbtól a legfinomabb minőségig a tisztességesnek elismert

OBLACK VINCENZ

első és legnagyobb lóden-kiviteli, udvari szállító cégtől

GRÁCZ MURGASSE 9/K.

TIROLESE VENDÉGLŐ

Fiume, Corso az Adamich térrel szemben.

Kitünő ételek és italok a nap minden szakában. Remek halak
Az idegenek találkozó helye.

Első fiumei magyar kárpitos és disztó

Fiume, via Serpentina 20.

Vállal a legegyszerűbbtől a legmodernebb berendezésig minden nemű kárpitos, disztó és angol bormunkát jutányos árban.

Szives pártfogást kér **Garami József.**

a budapesti Steinschneider udv. szállító cég volt munkavezetője.

Pálma-Hajviz

a legjobb szer korpa és hajhullás ellen.

Kapható **CSIZMÁS DEMETER**

fiumei első magyar fodrásznál

Via Adamich 2. sz. (az Europa szálló közelében).

és minden drogériában és fodrászüzletben.

FÉRFI RUHÁT VESZ ÉS ELAD és olcsón tisztít s javít szakszerűen férfi- s női ruhát

RADAKOVICS DÁNIEL FIUME
Fiumara, a susáki hid mellett.

KORONA VENDÉGLŐ
Tulajdonos: HOPP VINCE.

Az átutazó közönség különös figyelmébe! Kitünő magyar konyha. Kőbányai világos s barna sör. Tiszta fajborok. Mérsékelt árak.

SAVOY RESTAURANT

Ponte Goldoni — **VELENCE** — San Marco.

Az előkelő idegenek találkozó helye.

Luncheon és diner fix áron — és étlap szerint. —

Tulajdonos: **Leopold Alfréd.**

Csak egy papírt szívunk, ez pedig

ABADIE

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4⁰/₁₀₀ netto kamatot

terít meg feleinek.

A járadékadót a bank önmaga viseli.

Globus Hírlapügynökség.
Újság-elárúsítás rögtön a vonatok érkezése után.

Fiume, Vincenzo de Domini utca (az Europa szálló közelében).